

Ese de doue ori in septemana

Joi-a si Domine c'a.

Pretulu pentru Austria

pre anu intregu 10 fl. v. a.

jumetate de anu 5 fl. v. a.

trei lune 3 fl. v. a.

Pentru Romanii a si Strainetate

pre anu intregu 14 fl. v. a.

jumetate 7 fl. v. a.

trei lune 3 fl. 50 cr.

CONCORDIA.

DIURNALU POLITICU SI LITERARIU.

Prenumeratiunea se face la Tipografi'a Trattner-Caroliana in strata domnesca Nr. 2. Era corespundintile la Redactiunea diurnalului Strata „Scol'a Reale“ Nr. 6. unde sunt a se adresa tota scrisorile ce privescu administratiunea, speditiunea, etc.

Scrisori nefrancate si corespundintie anonime nu se primescu. Scriptele nepublicate se voru arde.

Pentru insertiunea publicatiunilor au a se responde 10. cruceri de linia. — Pretulu tãbrului imp. reg. a 30 cr. pentru una publicare, e a se tramite deodata cu insertiunea, altmintrea nu se primesce. Unu nru singurãtecu costã 10 cr. v. a.

REVISTA POLITICA.

Pest'a, 18/6 aprile 1866.

Manifestatiunile poporali in privinti'a organizatiunii federali se immultiescu in Germania. La Carlsruhe, deputatii d'in tote partitele s'au adunatu, cu privilegiu reincẽperii sesiunii legislative, in siediãtia pregãtitoria si se declhiarara pentru proieptulu de a se conchiama unu parlamentu nemtiescu. — Asẽmene mai multe guverne nemtiesci si a nume celu de Bavaria, Baden si Saxon-Weimar s'ar' fi pronunçiatu in favorea reformei federali propuse prin Prussia.

Diurnalulu nemtiescu de Vien'a „Morgen Post“ publicase unu telegramu d'in Berlinu, de dupa care guvernulu francescu ar fi insarcinatu pre solulu sãu de la curtea Prussiei de a spunẽ lui Bismarcu cã Francia nu privesce reconstituirea radicale a confederatiunii nemtiesci ca o cestiune interioare speciale a Germaniei. Semnatoriul tratatului de Vien'a ar avẽ dreptulu de a intrevẽni.

Acestei noutãti nu i se pote da totu crediementulu ci are trebuintia de confirmatiune, cu atãtu mai vertosu cã imperatulu Napoleune se vede a fi in relatiuni amicali cu Regele Prussiei carui-a cu anevioa ar vre sã-i faca inã de acũ incurcature.

Cestiunea armãrii intre marile poteri stã ca mai nainte. Prussia n'a respunsu inã la nota Austriei d'in 7. aprile. Insciãtiãrile mai noue ne facu a presupune cã cestiunea armãrii, care e punctulu celu mai delicatu alu sãtuãtiunii, va gasi in scurtu deslegare multumitãria, in urmarea unoru impãrtesiri confidentiali ce s'ar' fi facutu de curendu prin Austria, guvernulu prusescu. Asta deslegare ar consiãte intru desarmare imprumutata si de o data. Aceste sunt semne cari facu a presentu descordarea sãtuãtiunii.

O corespundintia d'in Rom'a, ce publica diurnalulu „Lumea“ confirma espeditiunea unei scrisori cerculari a cardnalului Antonelli, in privinti'a rupturi relatiunilor d'iplomatece cu Russia. D. Secretariu de statu au intrebuintiatu acesta ocaãsiune de a face o istoriora scurtã despre persecutiunile Russiei in contra' besericeii catolice, mai adaugandu apoi si insultarea facuta Ponteficelui prin D. Meyendorff, dupa care au urmatu ruptur'a cestiunata.

Desbãterile in cas'a comuneloru Angliei a supr'a reformei electorali, s'au inceputu si curgu cu mare fervore. De o parte si de alt'a oratorii se sãlescu de a immari sãu de a miciorã pericolele intruduceri unei clase noue de alegatori in tier'a legale. Partea contraria reformei se teme cã elementulu democrãtecu va deveni precumpenitoriu prin susceperea atãtoru lucrãtori si industrianti, cari in intielesulu reformei ar' cascigã dreptulu de alegatori. Angli'a cea aristocrãteca se teme firesce de urmãrile acestei reforme, cari ar' cobori negresitu vedã si ar' resãpi nimbulu celei mai ingãnfãte aristocrãtie d'in lume. Seclulu nostru inse plauãdia, nivelãdia tote inãlãtimile si apropia castele prin poterea cea neresistibile a principiulu egalitãtii, care cere de la cei cu prerogãtive sã arete testamentulu prin care voru ei sã tiena totu deseredãtãti pre semenii, pre frãtii lor.

Diurnalele incunoscintiasera reflesiunea conferintiei europene de Paris impãrtesita guvernulu provisoriu alu Romaniei, de a nu face nemica ce ar potẽ prejudecã decisiunea de intrevẽnire a poteriloru garãti, cu tote aceste locutiãntiã domnesca persiãte a cercã pentru tierã unu principe strainu. Dupa refusarea contelui de Flandria acum si-au pusu ochii pre principele Carolu de Hohenzollern-Sigmaringen-Schilling (br! de abie se va gasi vre unu romanu care sã-i invetie numele intregu) sub cuventu cã acestu-a e ruditu cu famili'a Bunaparteniloru si cu regele Prussiei. Abie credemu ca frãtii nostri sã se opresca la acestu principe, mane poi mane voru cere pre principele Napoleune, precum se vede d'in manifestatiunile Moldoveniloru, cari pretindu principe d'in semintie latina, ceea ce totu atãt'a insemna; nã se pare cã tota treb'a

nu e decãtu o manopera (apucatura) in contra Austriei facuta prin actiunea combinata a Franciei si a Prussiei. Am spusu-o si o mai spũnemu cã frãtii nostri mai nainte de tote sã tiena cu tote poterile la unirea principateloru, apoi principe strainu sã primesca numai daca poterile garãti i voru da sã aduca diestre ne-dependintia totale a Romaniei; de nu, apoi alãga-si domnitoriu romanu.

In siediãtia de asta-di a casei reprezentãtiloru Ungariei se luara la pertrãptare actele de verificare a lui Buday (alãgereã-i se nemic) era Balomiri, Tulbasiu, Bethlen, Löwenthal, Lang, S. Vass, si Medanu se verificara. Cu portarea speseloru facute cu ocaãsiunea investigãrii contra alãgerii cestui d'in urma, sunt indetorati Sebe Sãndor subfiscalu cottse, Kãtona Gãbor si consortii, era dlui Medanu i este rezervatu dreptulu a pretĩnde pre calea ordenaria tote spelele si scaderile ce i s'au causatu cu acẽsta ocaãsiune pre nedreptulu.

In cas'a superioare curge inã desbãterea a supr'a primirei sãu neprimirei respunsului casei reprezentãtiloru. D'intre oratorii s'au destĩnsu pana acum Czirãky si Szõgény prin elegãntia si arguminte era b. Nic. Vay fostulu Cancelariu, Ios. P. Szilãgyi episc. rom. prin efectulu umorei comice.

Dicã Ungariei.

Siediãtia públ. a casei boeriloru, d'in 16. aprile.

Siediãtia de asta-di — dupa o strãmutare mai tardia — se incepũ la 10 ore, atãtu membrii d'ietali, cãtu si publiculu ascultatoriu a fostu presentati in nũmeru mare.

Cetĩndu-se si autenticanu-se protocolulu siediãtiei trecute se procese la ordĩnea dilei, la desbãterea proieptului de adresa a casei de diosu.

Mai antaniu si-redicã cuventulu bar. Bela Wenkheim comitele supr. alu cottului Békés, care intr'o cuventare mai lunga motivã adresa' casei reprezentãtiloru si si-esprimã parerea, cã ar fi cu nepotĩntia a atacã dupa dreptulu públicu alu Ungariei principiile, pe care e radi-matu proieptulu de adresa alu casei de diosu, si pre cari le marturisesce de atari in cãtu spriginirea acelor'a e de prisosu. Apoi fece una motiune pe langa primirea adresei.

Dupa acẽsta tĩenũ o vorbire lunga plina de citate c. Ioane Czirãky in spiritulu contrariu cu alui Wenkheim. Elu fece d'in contra o alta motiune, in care recomenda casei, ca se faca adresa separata.

De acã apoi se escã una dũsputa lunga pro si contra, care se contĩnuã in 3. siediãtie.

Motiunea lui Wenkheim fu spriginita de c. L. Nãdasdy si b. V. Messnill, era a lui Czirãky o partĩnira Ranolder eppulu de Vespremu, c. Ant. Szõcsen, si c. Fr. Szirmay, (Precumu se vede maioritatea casei de susu va fi pe langa Czirãky.)

Siediãtia se inchisa pe la 2 1/4 ore.

Siediãtia casei boeriloru d'in 17. aprile.

Presiediãntele si notariu ordĩnari.

La ordĩnea dilei contĩnuarea dũsputei a supr'a proieptului de adresa.

Mai antaniu vorbã b. Alb. Prõnay, partĩnesce motiunea lui Wenkheim.

C. H. Zichy si-desfasiura tẽmerile, cari aru veni d'in aplicarea in vietia a sistemei ministeriului respunsãbile, àpera pe barbatii de statu magiari; in fine se alatura la propũnera lui Czirãky. Au mai vorbitu pe langa motiunea lui Czirãky: Antoniu Szõgyenyi comitele supr. alu cottului Albei regale, Aug. Forgãch eppu titulariu, c. Dion. Szõchenyi, c. J. Waldstein, b. N. Vay fostulu cancelariu alu Ungariei, Scitovszky primãtele Ungariei, J. Pap-Szilãgyi eppulu gr. cat. alu Oradei-mari, Lévay eppu tit. si cont. ù. Schmidegg; era alui Wenkheim nu o partĩnira numai c. Filipu Zsigray, c. A. Erdõdy, b. And. Orczy si b. Emricu Splenyi.

Siediãtia se inchisa dupa 3 ore.

Siediãtia públ. a casei repr. d'in 14. aprile.

Cas'a reprezentãtiloru a tĩenutu asta-di siediãtia cea d'antãia in cas'a cea noua a tieriei. Presiediãntele a salutatu cas'a cu cuventarea urmãtorã :

O. casa! Salutu pre prẽonorãtii membri ai casei in acesta localitate noua. O. casa, in sal'a d'ietale de pan'acumu (in museulu nationale) a poftitu in cele doue adrese, infintiãrea legalitãtii si ca o conditiune sine qua non „contĩnuitatea de dreptu.“ A demarcatu totu-odata calea, carea ne conduce de o parte la desvoltarea bunastãrei spirituali si materiali a patriei de alta parte la de comunu dorit'a incoronare. O. casa a facutu totu, cu ce a fostu detoria si cei-a persuadatu ecuitatea. (cea ungresca Cul.)

Dee a totupotĩntele, ca lucrãrile incepute acolo sã si-ajunga scopulu aici si sã se implinesca (Vivate). Dee a totu-potĩntele, ca legile constituinde si lucrãrile nostre d'in cas'a acẽsta sã aduca in patria fericire permaninte (Vivate viue).

Dupa presiediãntẽ d'in partea ardeleniloru a cuventatu contele Em. Mikõ, a cãrui cuventare s'a primitu asẽmine cu vivate. Cu aceste se inaugurã cas'a provisoria a tieriei.

Presiediãntele areta mai multe petitiuni si inscitiãri, intre cari a fostu si declhiãrtiunea dnei E. Blaskovich, in carea se esprime, cã colectiunea de numi recumendata pentru museulu ungrescu nu o pote vinde mai effĩnu de 60 de mii de florini.

Paulu Kirãlyi referesce in numele comisiunii permaninti verifcãtorie, in urm'a carei-a b. Alb. Vodianer se verificã unanimu, era in contra alãgerii b. Ales. Vay sã ordenã investigatiune, de comisariu se tramise Edm. Kállay.

Alãgereã b. Ant. Baldãcsi se nimiti cu unanimitate si se ordenã, ca comisiunea centrale a cottului Strigonu sã se provoce la infintiãrea unei alãgeri noue.

Dupa aceea veni la ordĩnea dilei verifcãrea b. Ant. Babarczy, comisiunea fu de opiniune, ca alãgereã sã se nimesca cu totulu; de acã se escã o desputa lunga, care tĩenũ mai bine de 2 ore, in fine se nimiti alãgereã, spelele suntu a se acoperi prin Ant. Babarczy.

Siediãntia se inchise pe la 1 1/2 ora dupa amãdia-di.

Siediãtia públ. a casei repr. d'in 16. aprile.

Asta-di a presiediãntu vice-presiediãntele primariu c. Iuliu Andrãsy. Pentru protocolu G. Ioanovicu, si pentru vorbitori M. Dimitrievits.

Cetĩrea protocolului dede ansã unei dũspute indelungate in privinti'a acustice casei, (e de insemnatu, cã sal'a e mai mare dora decãtu ori care alta sala d'ietale in tota Europ'a, prin urmare e cu nepotĩntia a se potẽ audã si intielege vorbirile.)

Mai nainte in privinti'a acẽsta vorbã b. J. Eõtvo's, dandu-si parerea, cã in cas'a acẽsta, daca va remanẽ totu asiẽ precumu e acum'a nu e cu potĩntia sã se potã precepe unii pre altii si asiẽ li su-impiedecate consultãrile. Apoi propune, ca sã finesca verifcãtiunile, si inãnte de ce s'ar' apucã de contĩnuarea consultãtiloru sã se faca despusetiunile necesãrie, ca sã se potã intielege unii pre altii, sãu se merga inderetu in sal'a museului (Aprobare.)

Mai vorbira apoi camu la 20 insi totu in privinti'a acẽsta, in fine procesera la alãgereã prin votãzare secreta a unui vice-pres. d'ietale, a celoru 15 membri in comisiunea afãceriloru comuni si a unui notariu (d'intre ardeleni). Resultatulu acestoru votãzãri fu urmãtoriu: Votara de toti 354, d'intre cari Carolu Zeyk capetã 235 de voturi; 6 insi votara pre „nici unulu, nessuno, senki!“ Asiẽ C. Zeyk e alesu de alu doile vicepresiediãntẽ.

De notariu se alese Franciscu Ocsvay, cu o maioritate de 238 de voturi, 7 insi votara: „nice pre unulu, nessuno, senki.“

Presiediãntele provocandu cas'a, sã se determuresca ordĩnea dilei pe siediãntia urma-

tori'a se decise. Siedinti'a urmatoria va fi miercuri in 18 a l. c. la ordinea dilei se voru pune lucrările comisîunii de 12. (vedi nrulu tr.)

Apoi s'a ținutu siedinti'a inchisa pentru a otari despre reorganizarea salei d'fetal.

Dupa o d'sputa indelungata se primî propunerea lui C. Ghyczy, carea e sê se alega 15 membri, cari au a venî in coatîngere cu barbati cunoscatore de lucru, si apoi se dee in antea casei o opiniune in privinti'a acustice si a reparaturilor necesarie.

Siedinti'a se inchisa pe la 1½ ora.

Vorbirea dlui Andreiu Medanu.

(Ținuta in siedinti'a, de la 11. aprilie a. c. in caus'a verif. lui Décey.

Eu sum de acea parere, că de argumentele, caroru li s'a datu valoare in asemenea casu, chiaru in siedinti'a presînte, onor. casa trebuie sê se folosescă si in acestu casu, ca sê nu devina neconsecinta. Nemicirea alêgerii lui Sipos Ferencz s'a motivatu in urmatoriulu modu:

Dupa ce s'a adeveritu, că in apropierea locului de alêgere s'a intemplat bataia, cu tote că prin acesta bataia nu s'a causatu morte, inse fiindcă prin bataia o parte a alegatorilor s'a impiedecatu in folosirea dreptului de alêgere, alêgerea s'a nimicitu, si deodata ablegatulu alesu ca parte convinsa precum si presedintele comisîunii de alêgere fiindu-că n'a suspinsu alêgerea, macar' că n'a avutu scire de bataia, fura obligati a întorce chieluecele facute cu ocaziunea investigarei.

Onor. Casa! de vomu pune in paralela alêgerea lui Sipos cu a lui Décey, affămu urmatori'a diferentia: la cea d'antăia s'a intemplat bataia a aproape de loculu alêgerii, la ast'a d'in urma — in fati'a locului; la cea d'antăia nu s'a facutu morte de omu, la asta d'in urma s'a causatu si morte; la cea d'antăia numai una parte a alegatorilor s'a impiedecatu in folosirea dreptului de alêgere, la ast'a d'in urma, votisarea s'a facutu de totu cu nepotintia. Daca s'a nimicitu cea d'antăia, cu atăt'a mai vertosu trebuie sê se nimicescă acest'a. Cheltuecele si in acestu casu, sê se întorea deputatulu a cui alêgere s'a nimicitu, pentrucă si d'insulu a avutu scire de bataia cumplita, si presedintele comisîunii care macar că a vediatu bataia, totu-si n'a suspinsu alêgerea si asiê nu si-a implenitu misiunea.

Oradea-mare 8. aprilu 1866. *)

(Conduptu de facie si musica intru onorea deputatului Alesandru Romanu.) Inca o lupta castigata! inca unu triumfu! In daru au fostu tote

*) Corespundintiele privitorie la onorea facuta deputatului de Ceic'a le publicămu la dorinti'a espres'a a mai multoru d'ntre alegatori si intieleginti'a d'in Bihari'a, ca on. cetitori se vedia insufletirea Rloru de acolo. Red.

FOISIORA.

Discursulu

ce l'a ținutu prof. Justinu Popfîu cătra Alesandru Romanu prof. la universitatea de Pest'a si Red. Conc. ca nou-alesulu ablegatu alu cercului Ceic'a, cu ocaziunea conduptului de facie, cu care l'au onoratu romanii d'in Oradea-m. ser'a la 27. mart. 1866 *).

Domnule!

A stimă meritele concetatiilor bravi, este o detorintia santa, a-si rosti stim'a si recunoscinti'a in publicu, e dulce animei, ce si-cunoscce, ce si-sîmte acest'a detorintia.

Onoratorii Domnei tale d'in Oradea-mare, d'in acest'a cetate stravechia, odeniora foculariulu simțiminteloru romane, petrunsi de acest'a detorintia vinu asta-di a ti-descoperi prin mine stim'a si recunoscinti'a loru, ce o-ai meritatu pe deplinu pe carier'a-ti percursa pana aci cu atăt'a resemnare barbatesca si cu atăt'u succesu pentru afacerile nostre nationale; si a-ti gratulă d'in anima fratiesca la frumos'a si maret'i'a misîune, cu care te-a onoratu increderea poporului, de a fi unulu d'ntre reprezentantii intereselor nostre in d'iet'a de Pest'a, conchiamata mai deuna-di prin cuventulu imperatescu pentru regularea trebeloru patriei.

Domnule! Domnedieu santulu a datu fia-caroi natiuni doue clinode scumpe: limb'a si natiunalitate a. A se miscă liberu, fara impiedecare pe oricare terenu alu vietiei publice, a-si aministră justiti'a si a-si gata afacerile sale prin organele sale nationale dupa legi aduse cu voi'a si otarirea sa, a-si folosi limb'a nu numai la vetrele familiare, nu numai pe campulu literariu, ci si pe calea aministratiunii publice, éta totu atâte drepturi, ce le pretinde in sa-si natur'a pentru fiacare poporu. Si ferice de poporulu acel'a, alu carui gramadi nu i-a dejositu neci odata jugulu; alu carui spiretu innaltu nu l'au retienutu, nu l'au opritu

*) Serenad'a in Beiusiu s'a intemplatu domineca in 13/25 martiu, nu precum s'a fostu publicatu d'in smintela. R.

intrigele in daru incercările de corumpere, dlu Alesandru Romanu redact. „Conc.“ dupa cum e cunoscutu acum on. publicu, reusî de nou, si acum a trei'a ora, alesu de ablegatu dietale prin achiamatiune unanima in cerculu alegatoriu de Ceic'a. Eta! ce pote vointi'a de fieru; eta! ce greu e a invinge perseverantia romana! Veda intrigantii, veda corumpetorii, si sê se rusineze; si pare că s'au si rusinatu; că-ci in siedinti'a comitetului centrale conchiamata pe 27. martiu in caus'a alêgerii noue intemplate la 24. martiu in Ceic'a, partit'a contraria — magiarii si romanii renegati — abiê fu reprezentata prin trei insi care ascultara cetirea actelor alêgerii cu tacere adunca, si apoi se departara fara cuventu; pana ce in celelalte doue siedintie de mai nainte, conchiamate pentru nimicirea alêgerii de la Ceic'a, alergara la Orade d'in tote pârtille comitatului toti domnisiorasii, cari altcum de alta data nu multu si-batu capulu cu trebele tieriei; la ast'felu de ocaziuni inse li-place a-si areta patriotîsmulu in contr'a reactiuniloru, cum numescu d'insii pre romanii devotati causei nationale. De asta data dara se pote dice cu tota puterea cuventului, că romanii au fostu in majoritate in comitetulu centrale!

Speru, că se va află in cerculu amintituvre unu barbatu, care se rapescă pen'a, si sê ne descria cătu mai curundu decurgerea acelei alêgerii; asemenea lucruri sunt de mare interesu pentru publiculu d'in tote pârtille si de mare lipsa pentru acomodarea nostra in venitoriu; sê vedemu, cine sunt aceia, cari ne voiescu binele, si cine sunt aceia, cari lucra spre stricarea nostra, si cu ce mediuloce?! Eu vinu numai a incunoscinti'a pre on. publicu despre onorea, in care se impartasi dlu deputatu Alesandru Romanu la noi, romanii d'in Oradea-mare.

Strabatendu faim'a rezultatului imbucuratori inca in diu'a alêgerii si la noi romanii oradani, provocă între noi bucuria generale; si cu tote că erămu prè convinsi, că dlu deputatu e siguru despre reputatiunea, ce o are la noi; cugetămu totu-si că va fi bine chiaru între impregiurările de fatia, daca vomu da bucuriei nostre espresîunea cea mai serbatoresca. Ast'felu sosîndu dlu deputatu in 26. mart. ser'a in mediloculu nostru, in 27. martiu ser'a la 8 ore l'usuprînseram cu unu conduptu stralucitu de facie si musica. Conduptulu plecâ d'in otelulu „Arborele verde“ in doue sire impunetorie, petrecutu de o multime respektuosa de romani, între cari cu placere amu observatu prè multe d'ntre damele nostre generose, si pre multi d'in intieleginti'a nostra d'in provincia; cari fiindu in diu'a ace'a aici la tergu, remăsera si pe sera,

d'in sborulu sêu liberu neci odata catusiele legiloru arbitrarie.

Ci rostindu cuvintele aceste, o muta dorere cuprinde anim'a mea, daca cugetu la natiunea nostra; si sufletu-mi, ce se aventă si s'ora peste latulu desiertu alu trecutului, se reintorna ca porumbulu lui Noe tristu si machnitu; că-ci nu si-afla necairi unu locu, unde sê se asiedie, unde sê se odîchnescă. De asupr'a nori plini de fulgere ucidentorie; de desuptu absuri intunecose de suferintie, si perae de lacrima amare, ce le-au storsu d'in ochii natiunii dorerile seculare.

A iertatu Domnedieu, ca romanulu, celu mai vechiu locuitoriu alu acestei patrie, sê suferi vecuri indelungate, despoiatu de drepturile sale; strainu pe pamentulu sêu; limb'a lui eschisa d'in scole, d'in tribunale, d'in baserica. Ah! doue sute de ani a trecut de strainu romanulu chiaru si in cas'a lui Domnedieu.

Suferintiele indelungate i-au storsu puterile, — natiunea romana parea morta pentru totu de un'a. Ci candu erau acum sê o duca la gropă, éta se aude de odata viersu d'in ceriu resonandu: Stati! „Fic'a nu a moritu, ci dorme.“ Si pare că Atotupotîntele s'a scoboritu, si au prinsu-o de mana, si i-a disu: „Fic'a! scola!“ si se reintorse éra-si viet'i'a in trupulu ei amortitu, si naltia fruntea galfeda, si cautandu in giurulu sêu, audi de la Tibru si de la Pirenèi viersurile dulci ale sororiloru sale mai fericite, si se sternî in d'ins'a simtiementulu consciintiei nationale, si-aduse a minte de originea sa stralucita, si o cuprinse unu doru ferbinte, de a pasi inainte, — inainte, pana ce-si va cuprinde la mes'a poporeloru loculu, ce i-competiesce langa sororile sale.

Dar' cum va s'ora o păsere inchisa in cusica?! Cum va inflori o floare ascunsă la umbra?! Si o natiune, — cum va potè sê inaintedie o natiune fara drepturi nationale?!

Pentru acest'a Domnedieu, care o-a desceptatu d'in mortea paruta, precum a tramisu odîniora pre unu Moise, pre unu Saulu si Davidu spre mântuirea

a adauge cu presînti'a loru la solenitatea dilei. Curiositatea a trasu pre multi si d'ntre fratii magiari, a se alatură corpului nostru, si a asistă festivitatii pan' in căpetu. Candu plecărămu cu conduptulu de la „Arborele verde“ éta vedemu tientiundu cătra noi o trupa de calareti cu standarde nationale; acesti-a erau d'ntre bravii alegatori de Ceheiu, unu satu invectinat Oradei-mari, cari audiendu si ei despre actulu serbatorescu, grabira a luă si ei parte la onorea data alesului loru. In frunte acum cu acesti-a incungiură conduptulu piatiulu între sunete de piese nationale, esecutate prin prim'a banda d'in locu, tragundu sub ferestrele casei dlui vice-comite Iosifu Romanu, unde era incortelatu dlu ablegatu. Acum ni se intînse o privire maretia; faharii formara cercu, tota strad'a in medilocu si pe margini era plina, potemu dice indesata de privitori; magiarii steteau cu uimire, dicundu că nu au vediatu inca neci odata atăt'i-a romanii adunati la oalta; candu de odata „sê traesca“ entusiastice strabatura aerulu, — dlu deputatu se aretă in feresta!

Band'a mai cantă inca o piesa nationale, apoi pasi inainte d. prof. Justinu Popfîu, care cu dîscursulu alaturatu aici (vedi-lu in foisiora) si intreruptu adese de viue manifestări de placere, gratulă dlui ablegatu in numele romaniloru de Oradea-mare la frumos'a misîune, cu care l'a onoratu increderea poporului. Finindu-se acestu dîscursu, band'a esecută o alta piesa nationale; dupa care respunse dlu ablegatu, dechiarandu, că privesce acest'a onore data nu personei sale, ci principiiloru, ce le marturisesce, si d'in motivulu acest'a o si primisce cu bucuria; desfasiurandu folosulu si lips'a vietiei constitutionali pentru noi romanii, de la care sîngura avemu de a acceptă mautuirea nostra; ce'a ce se pară a o precepu si contrarii nostri, pentru acest'a se nesuescu in tota tier'a, a ne inchide portele, si a nu lasă sê intrămu si noi in campulu vietiei constitutionali; afidandu-ne, că fidelu programului sêu d'in trecutu, va aperi si pe terenulu nou, ce i-s'a deschisu, interesele nationale statornicu si nemiscatu etc. Cuventarea sa fu petrecuta cu mare placere, intrerupta desu de „sê traesca“ sgomotose; éra finindu-o, nu mai erau se incete strigările de placere! Cugetu, că nu e de lipsa a observă, că atăt'u dîscursulu gratulatoriu, cătu si respunsulu a fostu romanescu! de si se audiau intr'unu tempu nesce strigări ragusite: „halljuk magyaru!“ cari inse au resunatu in ventu pe langa insufletitele „sê traesca“ ale romaniloru.

Curmandu dlu ablegatu cuventarea sa, mai urmara câte-va piese nationale esecutate prin

poporului alesu, ast'felu a tramisu acum si natiunii romane barbati, cari in tempurile cele mai critice, candu amorea nationale trecea de proditiunea patriei, si-au inaltiatu cu curagiu viersurile loru, pentru de a recastigă natiunii drepturile pierdute. Au cine va sê uite vre odata meritele unui Clainu si ale unui Moga?! Au care mana sê fia atăt'u de profana, ca sê cuteze a smulge si macar o frundia d'in laurulu, ce incinge fruntea unui Barnuti, nemoritoriu inca si in momentu, si fruntea unui Baritiu, tare si potînte inca si pe patulu doreriloru?! Au cine sê nu sarute cu veneratiune si recunoscinti'a manele unui Siulutiu si Siagun'a?! Ah! au fostu rari acesti barbati la inceputu, „rari nantes in gurgite vasto!“ ci cu incetulu vedemu numerulu lor crescudu intr'o falanga respectabile; si adi?! adi i-vedemu cu sutele insirandu-se pe langa conducatori sêi, i-vedemu ocupandu totu terenulu liberu, i-vedemu pasindu pe calea diurnalistice, suindu-se pe catedrele publice, intrându in adunările comitatense si de tiera, si ple-dându pe langa drepturile nostre cu curagiulu si sciinti'a, ce insufla respektu si contrariiloru.

Domnedieu a incoronatu cu succesu nesuintiele loru in multe privintie; ci eta! că parintii, cari au inceputu lupt'a, eta! că bravii cari o-au continuatu, s'au scoboritu si se scoboru unulu dupa altulu in sarbedulu momentu, si tient'a nostra neci asta-di nu e ajunsa; abiê suntemu la mediloculu calei; culmea, ah! culmea inca e departe! Drepturile, cari le intinde si pretinde natur'a pentru fiacare natiune, si cari ambla mana in mana cu libertatea constitutionale, inca neci asta-di nu ni-sunt tote recunoscute si asigurate prin legi positive, si candu, ore candu le vomu vedè inca deduse si in vietia?!

Dar' acum o noua radia de sperare vine a ne mangaiă in mediloculu indoieleloru nostre; că-ci conchiamandu augustulu Imperatu diet'a tieriei, ni-se deschise de nou ocaziune, a ne redică vocea pentru implinirea dorintieloru nostre drepte; si natiunea precependu seriositatea tempului, si luandu in socotintia

banda; era tenerimea d'impreuna cu cei ce erau de facia, intona. „Choria de alègere“ a lui Alesandru Romanu, alu carei autoriu nu ni este cunoscutu, o canta inse poporul prin totu cerculu a casa, pe campu, pe drumu etc. ad notam: „Haid' se dâmu mana cu mana.“ Sperâmu, că se va află cine-va, care se o descria, si sê o tramita spre publicare, că-ci ar merită intru adeveru, sê se faca cunoscuta intru unu cercu si mai largu. Dupa aceste fiindu tempulu cam inaintatu, conduptulu intre sunete de musica si strigări insufletite de „sê traesca Alesandru Romanu“ „se traesca bravii alegatori“ etc. trase in mediloculu piatului, unde se arsera fachele; era omenii se reintornara pre la casele sale; romanii cu suvenirea placuta a unei dile atâtu de frumose; magiarii cu esperiinti'a facuta, că a trecutu tempulu de trista aducere a minte, candu po-teau d'insii folosi pre romanu de instrumentulu scopurilor sale egoistice.

Eră frumosu a vedè adunati la olalta atâti-a romani de tota ples'a si colorea; a vedè pe faciele loru bucuri'a, ce o produse triumfulu causei nationale. Eră frumosu a vedè, cum crescea sufletulu in satenii alegatori, cari aler-gara la acést'a solenitate, privindu pre alesulu loru incungiuratu cu atâta stima si onore; si a vedè multumirea loru, candu se intorse oratoriu in mediloculu vorbirii sale cătra d'insii, si cu cuvinte improvizate, dar caldurose li votă recunoscintia pentru alègere a bine nimerita si portarea loru constanta; afidandu-i, că vestea loru a strabatutu in tote părțile, pana unde numai locuesce unu romanu, si că toti aplauda intieptiunii si statorniciei loru. Ah! e frumosu, a fi romanu asta-di! firesce, a fi romanu ade-veratu, că a fi romanu, si a rateci ca o de pierduta prin castre straine, dieu! nu pote fi ce-va mandria.

Nu a-si potè inchiia cu nimicu mai bine, de cătu cu ace'a ce aminceputu: Inca o lupta castigata! inca unu triumfu! adaugu numai, că nu e acést'a celu mai de antâiu; si, viu e Domnulu! neci celu mai de pre urma!

Camilu Censoriu.

San-Nicolaulu-m. 1. prieru, la Dominec'a Tomii, 1866.

Promissiuinea data e datoria curata. In poterea dreptulu naturalu, a dreptulu apararii de onore, contr'a insultariloru arbitrarie serbesci, sumu constrinsu a raspunde la insultele corespundintelui sêrbu a lui „Napredacu“ A. A. care in locu de a me re-infringe cu documinte autentice, luandu refugiu la sofisme, si injuraturu si-versa veninulu in nrulu 23. atâtu asupra rom., ca si asupr'a mea, balecarindu-me cum i-a venitu la gura, si incarcandu-me de invective uitandu că:

că in acést'a dieta se va depune pote fundamentulu, fericirii sêu nefericirii sale pe vecuri inainte, grabi in tote părțile, — unde adeca nu au potutu invinge corumperea si intrig'a, — a onorà cu inèrderea sa barbati ca aceia alu caroru trecutu ne este garantia indelutitoria, că voru servi cu devotamentu causei nationale.

Unu asemene barbatu avemu onore a salutà si in Domni'a ta!

Ostenelele, ce le-ai facutu si pana acum intru polirea limbei, inaintarea literaturii si crescerea tenerimeii nostre; zelulu, cu care aperi de atat'a tempu incoce libertatea si demnitatea nationale; impregiurà-rile grele, sub a caroru sarcina te-ai luptatu si te lupti inca si asta-di, ti-au castigatu stim'a si recunoscint'a natiunii; ce minune dara, daca bravii alegatori ai cerculu Ceic'a, au cugetatu a si-află in Domni'a ta pre barbatulu, in ale carui mane potu depune cu inèrdere sortea natiunii?!

Si eta! in cătu ne sunt electrisate animele de bucuria, candu suntemu fericiti, a te salutà in mediloculu nostru ca pre alesulu acel'a, pre care poporul cerculu alegatoriu de Ceic'a, in butulu totoruru in-cordărilor si machinatiuniloru contrarie, te onorà acum a treia ora cu inèrderea sa!

Onore si recunoscintia voue braviloru alegatori! onore si recunoscintia voue! Voi prin statornicia vostra a-ti doveditu lumii tari'a virtutii romane, si a-ti datu de mintiuna tote clevețele reutatiose ca si cum romanulu nu s'ar sci folosi spre binele sêu de dreptulu frumosu, ce i-l'a datu inaltiatulu Imperatu si legile tierei; ca si cum romanulu nu ar sci sê amble pe pe-tiorele sale, ci s'ar lasà a se mai conduce de nasu ca si in trecutu; ca si cum romanulu si-ar vinde fe-ricirea natiunii sale pentru o plata misiea si ticalosa. Sê vina la voi strainii, si sê invetie a cunosce, cine e romanulu. Alègere a vostra bine nimerita a implutu de bucuria animele nostre; vestea vostra s'a latitu in tote părțile pana unde bate o anima romana, si cu totii batu in palme de bucuria pentru statornicia si in-

acele nici candu, si sub nici unu pretextu nu trecu de argumente!

In esordiu aline'a prima dice „Foi'a rom.“ „Con-cordia“ aduse in nrulu 14. unu artìclu unde scrie-toriulu, aruncandu mregea sa a largulu afirma: că romanii sub suprematia ierarciei serbe au gemutu, că cu doru au asceptatu guvernarea sa bisericesca; nere-cunoscându, că numai ierarciei serbe au de-a multiemi d'istinsiunea la care au devenitu, că se nu-i fie primitu serbii, cum singuri recunosc, in respunsu la „Mem-o-randulu congresului nationale serbescu;“ candu cu ocaziunea trecerii Metropolitulu A tanasiu la unire; guvernulu n'a concesu consolidarea bis. loru in Un-garia si Ardealu; ci i-a supusu ierarciei serbe: intrebun i-ar fi ajunsu pana asta-di aceea sorte trista, ca si pre aceia? (Pre romanii uniti? nu price-pemu ce va sê dica. Red.) si ca orfani nu s'aru fi batacalitu, de la nemila la neindurare.“

Cumcã in nrulu 14. alu acestui organu am scrisu unu respunsu relativu la biserica in comunu edificata e adeveru; cumca a-si fi tinsu mregea cuiva e unu neadeveru infam, esitu d'in pen'a intinsa in veninulu patimeii de a pescu in turbure, a dlui coresp. si ace-loru de o parere cu d'insulu, eu am aperatu adeverulu si onorea rom. ce e si a mea, am facutu ce am trebuitu se facu! Cumca cu doru s'a asceptatu scaparea si restau-rarea ierarciei rom. nu dicu numai; ci tote suplicele rom. la tote ocaziunile subscernute, Ma iest. Sale Imp. si lacrimosele suspinuri a celoru persecutati, si terorisati documentele. — Cu ce recunoscintia trebuie noi sê fim nu vomu fi asceptandu informatiuni, romanii-su de la natura buni si voru trage „nu unu straiu sub-tire; ci o poneava cătu de grósa“ peste tre-cutu, eternulu intunerecu sê-lu acopere! de pedanteria d. coresp. nu ne mirâmu de locu, scimu că cronic'a suferintelor rom. i este straina, ci d'in doue focuri au alesu celu mai micu unii, si s'au anesatu ierarciei serbe, carea ce mangaere ce lumina a adusu in unu seclu, si jumatate lasu Istoriei se vorbesca. Respunsulu la memorandu nu-lu am la mana! dar' cuventulu dechia-rativu de despartire alu rom., tinentu de bravulu bar-batu alu natiunii nostre St. Dom. Vincentiu Ba-besiu in nr. 63. alu „Concordiei“ an. 1864. aline'a 6. ordulu 7. 8. 9. dice: „Legatura cu Carlove-tiulu, maila urma, in decursulu tempuri-loru deveni pentru poporul rom. anume pentru cultura lui nationale impiedeca-tore, si apasatore.“ Atâta e de ajunsu!

Aline'a 2. dice: „Si daca rom. la ierarcea serba si-a cautatu mantuirea, carea pre crescintii sêi romanii-serbi conformu i-a consideratu, indrmediu pre coresp. se cugete la ace'a pusetiune critica, candu anatemisara pe Metropolitulu, apoi punendu man'a pre anima, marturisesca sinceru: ore fost'au ocrotitoria sêu ape-satoria.“

Dice Cor. „cã eu orbisulu lucrandu (da, dupa opi-niunea loru, ref.), am intaritu in coresp. mea că biser. si scol'a e proprietatea nostra, si romanii in locurile mestecate nu dorescu a fi fii adoptivi ai ierarciei

tieleptiunea vostra. Inca odata onore si recunoscintia voue!

Scusati-me Domniloru! pentru acést'a mica abate-re; sum convinsu, că am scosu cuvintele d'in animele vostre, candu am datu braviloru alegatori recunoscint'a meritata; si acum me reintorcu era-si la bravulu able-gatu, eroulu aceste dile.

Frumosu lucru, demnu intru adeveru de dorint'a totoruru, a se inaltia la o trepta ca ace'a, la care sunt tientite privirile unei natiunii intrege; la o trepta ca ace'a, despre care canta stramosiulu Luca nu: „Quo potuit civem populus perducere liber — ascendit.“ Suiu-s'a cetatianulu la trepta, unde l'a ridicatu inèrderea poporului liberu; si ce remun-eratiune ar potè fi mai demna de unu cetatianu, de-cãtu inèrderea poporului, d'in care s'a nascutu?! Ferice de acelu barbatu, care se pote naltia la o trepta ca acést'a, nu prin corumperi si intrige mârsiave, demne a se practisà numai intre sclavii, ce-se tî-raescu pe pamentu; ci prin virtutile si moravurile sale nepetate, prin carapterulu sêu neclatitu, prin amorea sa ferbinte cătra natiune. Sorte a loru mii aterna de la d'insulu; dorulu si rogatiunea loru mii lu-urma d'in pasu in pasu; si daca si-a implinitu detorint'a cu acuratate consciintiosa, ce remuneratiune si-afla d'in-sulu in recunoscint'a si multumit'a confratiloru sei!

Glori'a acést'a te ascepta si pre tine Domnule! că-ci noi nu ne indoimu neci pe unu minutu, că vei parasì stindardulu, ce l'ai japeratu pana aci cu atâta bravura; d'in contra acelu stindardu, pe care stă scrisu cu litere nesterse: „egalitate, fratie-tate,“ va castigà in Domni'a ta unu ostasiu credin-tiosu, probatu acum in lupta, unu ostasiu, ce i-va de-servi spre onore.

Aceste sunt simtiemintele, cari ne-au adunatu pre noi asta-di impregiurulu Domniei Tale, si privesce Domnule peste adunarea acést'a! vei vedè aici betrani incaruntit'is sarcin'a aniloru, barbati in poterea vietiei, teneri plini de sperare. Vei cunosce intr'insii pre profes-teu de odeniora, pre invetiaceii tei pre amicii cunoscutii

serbe.“ In cătu pentru scola, si beserica, am aretatu adeverulu, era de fii adoptivi, de am comisu pecatu, apoi pardonu, mea culpa, mea maxima culpa! că nu sciamu că: Ciacov'a, Checea, Chenesulu etc. nu do-rescu despartirea, ci numai anesarea diecesei rom. si subordinarea preiubitulu seu Arcipastoriu Il. Sale D Procopiu Ivacicovicu ce acuma sci!

Aline'a 3. afirma: „Ce se atinge de bes. scola, in nrulu, 8. alui „Napredacu“ am spusu că pro-prietatea rom. nu e, ci a Serbiloru (vedè-vomu! ref.), că ei cu Grecii o-au diditu, rom. n'au avutu nici unu dreptu (ore? ref.) pana ce grecii n'au moritu d'in partea stanga, despre ce nici mai vorbescu (nu, că nu-i adeveratu ref.) ci coresp. voui dice: Daca rom. nu vreu a fi adoptivi, ierarciei serbe, — care logica nu o potu cuprinde că pote a cules'o depre vre-unu Ciresiu (că sci că in colegiu n'a ascultat'o), calea le stă des-chisa d'in biserica nostra a esi, si alt'a a didi ca sub a sa guvernare, ca finiculu sê infloresca.“

E dorerosu, candu coresp. A. A. orbeca in intunerecu! si se incurca in labirintulu absurdit-ătiloru, in nrulu 8. a disu: Protocolu nu e, asiè dar' d'in aeru scie că serbii si grecii a diditu bis. er' romanii pana au moritu grecii n'au avutu nici unu dreptu!?! cui sê credemu? mortiloru, protoco-lulu ce nu e veru, dsale pe barba. E de compatim-itu candu predicatorulu adeverulu si-ie refugiu la iscodiri, si fantaste, de securu dlui nu scie ce graesce!!

Grecii au avutu biserica propria mai multi ani separata, si numai tardu ne fiindu in stare a o sustienè au venitu in a nostra aducându s. Potiru, steua, si felonele, Evangelia, mineele etc. care mi sierbescu de documinte, — su conditiune de a li se ceti Evan-geli'a la Pasci; Agios in Dumineci, si 1. scaunu de a drept'a, 1. de a stang'a; romanii inse nu numai că au avutu partea stang'a tota, ci si scaune in drept'a că-ci pana mai decurundu au siediutu, mai iu. Zuconii, Vintianii, Funarescii si alii; acum te intrebun d. coresp. de unde ai culesu, că numai serbi si greci au contribuitu si nu ierti rom. macaru desdaunare? asiè esti de angustu la anima? dorescu rom. inflore, numai sê esa!!! eca dreptate serba, eca logica de omu, ba, de pre tal'p'a cismeii trasa, dici: că nu poti cuprinde cum se vede mai susu ce dicu eu că, romanii numai dorescu a fi adoptivi, chiamati logic'a, scrintita daca ti-a mai remasu inca credintiosa si inchiea că, daca vi voue bine, nu ni e si noue.

Aline'a 4. Era in cătu coresp. G. B. cum e in artìclu, asiè si aiurea „afirma că au cerutu comisiune ce pana la Pasci va si veni apoi incepe intreb. pentru ce vaerari si iscodiri, că serbii suntu apesatori naintării romaniloru? Candu si asiè eta curundu voru resari diorile, ca sê se curetie aurulu de rugina, apoi atunci audi acolo! ochiu serbescu nu va lacrimà dupa voi! O neamu nemultiemitoriu pana candu voi fi cu . . .“

E tristu si de compatimitu, candu barbatii ce

tei, peste totu vei cunosce intr'insii pre onoratorii tei; cari respicandu-ti prin mine stim'a si recunoscint'a loru, ce o-ai meritatu in trecutu, cu rogatiune santa si cu in-sufletire intreita te petrecu acolo, unde vei sê ti-cu-prindi intre parintii patriei loculu, ce ti-l'a datu inèrderea poporului. Du-te! du-te Domnule! la loculu destinatiunii tale, si spune braviloru alegati ai nostri, dorere! pucini la numeru, cari nu tacu atunci, candu interesele natiunii i-provoaca cu tonu imperativu, de a si-inaltia viersulu loru, si vorbindu, nu vorbescu altu-feliu, decãtu cum sci, că simtiesce si doresce popo-rulu, ce i-a alesu, — spune-le salutarea si multumit'a nostra! Dâ mana cu d'insii, ca cu poteri unite se aju-tati odata a triumfà caus'a nostra santa si drepta, se ajutati a sterge lacrimile natiunii, ce le versa de atâta tempu in desiertu, si a vindecà ranele ei, ce o ustura acum de vecuri. Man'a Atotopotintelui Domne-dieu sê te conduca; darulu si binecuventarea lui sê te adumbreze, umbrele stramosiloru, ce jacu in mor-mentu, sê te insufletiesca, ca sê ti-poti implini deto-rinti'a de romanu dupa dorint'a animelor nostre, si nu me indoescu a dice, dupa dorint'a animei tale!

„Tene quod habes, ut nemo accipiat coronam tuam.“ (Apocal. III. 11.) Ierta-mi Dom-nule! daca ca crestinu iubescu a-ti aduce a minte aceste cuvinte sante ale codicelui domnediescu. Tiene, pastreza cunun'a de merite, ce o-ai castigatu in trecutu. Dar' ce dicu?! se o tienti, sê o pastrezi?! Da tiene-o, si o pastreza! ma pe campulu de activitate, ce ti-s'a deschisu, aduna si impletesce in d'ins'a noue flori de merite, si atunci fii sicuru, că va veni natiunea, si va impleti o alta cununa, cunun'a de recunoscintia si stima generale, si va incinge cu d'ins'a intre aplaudel nostre fruntea, fiului si luptaciului seu credintiosu. O resplata acést'a demna de ostenele!

Si noi dorindu-ti d'in adunculu animelor acést'a resplata, si urându-ti sucesu si fericire pe carier'a noua, ce te ascepta, cu o gura si cu o anima ti-stri-gămu: Se viedi! multi ani se viedi!

ar' trebui să fie predicatorii adevărului și iubirei creștine, și-iau refugiu la calumnie, inovatându pe de aproape, cu scaderi nemeritate; e de 10. ori mai trist, și dorerosu cându preotulu si-uita invetiatur'a mantui-toriului și vrea să fie celu mai mare, trebuindu să fie celu mai mic; tenorulu umoristicu a coresp. infuriatu carele s'a nutritu, și se nutrește, și cu pre-scuri romane neci vreu să lu mai atingu că-ee d'in cele dise va judecă on. publ. ce anima buna a aretatu. Dar nu e mirare, că nu poti culege d'in scai struguri, nici d'in spini smochine, scimu, „câ li e de noi mila, ca tie ganului de pila“ scimu proverbiulu „calu verde“ scimu dar nu vremu să dicemu că ni sunt frati de scai (respeptu natiunei serbe) dar nu le dicemu scimu că li pare rēnu dupa noi, ci dupa lāna, dar tacemu cu Davidu simtindu „Tu Domne ne vei padi si ne vei aperi de nemulu acest'a in vecu.“

Aline'a 5.: „Cu rabdare asceptāmu comisiunea, ca sē incete odata inemetatori'a rapire a loru nostre d'in partea rom. carii, ca si coresp. de aici nu sē sfiescu a intari cā maiortate au contribuitu, cum la edificarea s. biser. asiē la tote ce comun'a serba, cu cea greca au agonisitu. Ca sē se de judece odata carei-a parti i-se cuvine pe dreptate biseric'a, cā de candu subscernura rom. rogarea pentru esirea comisiunei nu ne potemu d'in destulu mirā de indrasnirea coresp. G. B. carele, ca musc'a fāra capu ataca mai pe unulu mai pre altulu (O. Domne! cauta d'in ceriu! si vedi ref.) nesciindu nici insu-si de ce si pentru ce? si de cumva i-ar' succede ceva rēu, indata ar recrimina ierar-cia uitandu cā acelei-a pana la morte trebue sē-i fia multiemitoriu cā l'a redicatu d'in pravu! si vedi est'a striga asupr'a ierarciei serbe.“

Cu rabdare, va sē dica cu grōdia ascepta comisiunea ce se vede d'in tote invectivele cu cari incarca atātu pe rom. cātu si pre mine, temendu-se cā atestatele sēu documinte false voru veni la ivela, de altminte cā rom. au contribuitu multu sīguri recunoscu, ēr' cā eu nu am atacatu sufletu de omu, martoru mi-este Ddieu! ci numai nepotendu incungiora pe atacatoriu dora m'amu aperi! calumniele coresp. suntu cu scopu de a me inegri in ochii Il. sale D. Eppu A Naco spre a me persecutā! Nici e mirare cā se plange asupr-a mi, cā-ci impreuna cu M. O. D. Prot. sunt 4 Preoti serbi frati si eu romanu. On. publ. cet. si-va aduce aminte fabul'a mielului cu lupulu!

Cumca d'insii-su atacatori se vede d'in ace'a giurtare cā a 2 di de Pasce acusara de agitatoru pe unu bietu teneru pentru o cantare, carea dupa dreptatea serba dicu cā e a loru, si numai energiei rom. e de a se multiemi eliberarea acelu-a ēra de comisiune nu s'a nadaitu, d'in tote aceste nu se vede decātu efusulu ambitiunei, si a interesului egoisticu. Deci O. publ. cet. este rogatu a judecā cuprinsulu acestei, re-plate cu privire la acea jurtare, cā cum e santulu, asiē i-s'a adusu tamā'a.

ROMANIA.

Bucuresci 16. april. Incercările separatistice a doue sute de rusi supusi s'au supresu prin forti'a militare si prin politia; cu ocașunea acest'a 12 morira si 16 se ranira. Mitropolitulu agitatoriu fu prinsu impreuna cu alti; princip. Mourussi a scapatu in Rusi'a. Poporulu nu luā parte la acestu tumultu. Cele mai multe orasie a le Romaniei si tote a le Moldovei au votatu pentru Carolu de Hohenzollern, in Iasi e lenisce.

Bucuresci 14. april. Princ. Sigmaringen Hohenzollern are prospectu de a fi alesu de domnitoriu fāra opusetiune. Goleșcu si Lascăr Catargiu au caletoritu in Moldov'a. Pandelli banchieriu avutu re'ntorcandu-se a casa la 11 ore fu atacatu si asasinatu.

Bucuresci 14. april. Votarea in caus'a alegerei de domnitoriu a princip. de Hohenzollern s'a inceputu asta-di si decurge favoritoriu. E probabil, cā Ludovicu Carolu in tempu de 6 dile se va alege de domnitoriu fāra de neci o greutate.

Bucuresci 14. april. Ministeriulu celu d'in urma alu lui Cus'a s'a trasu la judecata. S'au tramesu in tote partile comisiuni straordenarie ca sē vegheze asupr'a votisārei poporulu. Mane se va tienē o adunare mare poporale pre campulu libertāții.

Bucuresci 15. april. Pre campulu libertāții s'au tienutu o adunare mare, la acest'a au participatu vr'o 20.000. Bratfanu tienē o vorbire cu care inē nu entusiasmā pre poporu. Carolu de Hohenzollern e proclamatu de domnitoriu alu Romaniei.

Iasi 14. april. O adunare poporale carea se tienē asta-di spre a se consuatu asupr'a alēgeriloru reprezentantiloru, a decisu: Representantii se voru tramite in Bucuresci cu acelu

mandatu ca mai inainte de tote sē voteze pentru unire sub unu domnitoriu d'in ras'a latina, inse, decumva acest'a va fi imposibile, atunci sē voteze pentru despartirea Moldovei de cātra Romania. Poporulu alerga in numeru mare la casa lui Rosnovanu ca sē subscire decisiunea acest'a. Metropolitulu inca a primitu-o. Lenisce e perfecta.

Iasi 15. april. Comitulu de 10 alesu de adunarea poporale spre aperiarea intereselor poporulu tienendu siediinta sub presiediinta lui Rosnovanu a dechiaratu cā Moldova nu va luā parte la alēgerile publicate si cā Moldova vre sē fia sub unu locutienetoriu domnescu indigenu, Goleșcu si Catargiu d'in Bucuresci n'au potutu impiedecā dechiaratiunea acest'a. Guvernulu provisoriu a proclamatu de domnitoriu alu Romaniei pre Carolu de Hohenzollern ordenandu totu deodata sufragiulu universale.

Comisiunea separatistica dechiarā alēgeria princ. de Hohenzollern si sufragiulu (votulu) universale de agresione si pre langa incetarea provisoruluiu pottesce adunare reprezentativa propria in Moldov'a; Cete numeroze de poporu se tragu cu metropolitulu cātra palatiulu domnescu. Ostasii au ranitu pre mai multi. —

Cetm' in „Romanulu“ urmatori'a.

PROCLAMATIUNE.

Romani!

In cursu de diece ani ati doveditu de trei ori in faci'a Europei, prin actele si voturile Vōstre cā sunteți o natiune, c'aveti consciinta de drepturile si trebuintele vōstre, cā voiti unirea si cā scutu alu natiunalității nōstre unu Domnitoriu strainu; si fia-care afirmare a vōstra a fostu aplaudata de tote natiunile, fia-care actu alu vostru a fostu recunoscutu si confirmatu de poterile garanti.

Faptulu de la 11—23. februaru, fiindu o noua si multu mai poterica afirmare v'a atrasu si admirarea si iubirea mai a unanimitatii poteriloru celoru mari. Acēsta iubire, acestu respectu alu autonomiei, alu suveranității nōstre, ele le-au aretatu prin oprirea ori-carei interve-nire, prin primirea oficiale a reprezentantului nostru si a comisariilor de cātra Maiestatea Sa Sultanulu, si a agintelui guvernului de cātra Maiestatea Sa Imperatulu Francesiloru, si prin amanarea Conferintiloru pana ce, in faci'a noueloru impregiurari, veti fi vorbitu d'in nou, ve veti fi afirmatu d'in nou, veti fi pusu cea depre urma mana la seversirea maretiei vōstre lucrari.

Daca inse poterile cele mari v'au lasatu deplina domnia asupr'a vōstra insi-ve, ele au ochii tītinti pe noi; cā-ci de destinarile Romaniei suntu legate si interese mari ale Europei, si este doveditu pana la evidiinta c'acele interese nu potu se le lase a permite ca gurile Dunarii se fia date in man'a unei natiuni desbinate, trunchiate, slabe, prin urmare si cu totulu de-partē d'a fi bulevardulu potericu pentru radica-re careia poterile garanti au versatu sangele si comorile loru.

Pentru consolidarea acestui bulevardu, natiunea a cerutu, cumu diseram, la 1857 si 1859., unu domnitoriu strainu.

Celu alesu (contele de Flandri'a) inse la 11—23. februarie, dechiarandu oficiale cā d'in cause de familie nu pōte primi; noi, autorisati de vointia natiunale condusi de detori'a ce avemu d'a pune frēu tuturor intrigeloru si unel-triloru ce au de scopu sugrumarea natiunalității nōstre, si siguri cā d'asta data vointia natiunii va fi incoronata de cea mai deplina is-bēnda, supunemu la alēgeria directa a natiunii, ca domnitoriu alu Romaniloru, pe principele Carolu Ludovicu de Hohenzollern, ce va domni suptu numele de Carolu I.

Romani! Dorinti'a vōstra nestramutata d'a fi o natiune tare, lumin'a ce ati doveditu prin atātea lungi si dureroze suferintiē, prapasti'a de la gur'a carei-a ne a departatu actulu de la 11—23 februaru, si in care inemicii se silescu necontentitu a ne pravali, ne dā crediinta cā veti da in unanimitate coron'a principelui Carolu I. si veti face astu-felu ca peste putine dile Europ'a intrega sē repete unanimitate nostra strigare: Traiesca Romania una si nedesparta-ta! (Subscriberile).

NOUTATI ESTERNE.

FRANCIA. Parisu 12. april. Diurn. „France“ scrie: D'in telgramele sosite asta-di d'in Prussia, Austria, Germania si Italia precum si d'in insciintiari private, se vede, cā situatiunea cu privire la pregatirile de resboiu si per-

tratările diplomatece inca nu suferi neci o schimbare. Prussia si-sustiene proieptulu sēu de reforma, Austria nu s'ar opune a luā parte la pertratările, ce ar decurge in respectulu acest'a in adunarea federale, daca dreptulu votului s'ar da totororū tienuturiloru austriace. Bavaria si-lingusiesce, cā influinti'a ei in Germania de amedia-di va cresce si e gat'a a luā parte la pertratări neconturbandu-se prin acest'a in contiunarea pregatiriloru de aperiare. Pregatirile de resboiu d'in partea Italiei, acū nu-su secretu inaintea nimenui.

Convingerea, cā in Germania va erumpe resboiulu in scurtu, e aici atātu de generale, cātu se crede cā Franci'a nu preste multu va pasi in modu activu. In legatura cu acesta crediinta e faim'a cā Drouyn de Lhuys si Fould si-ar fi primitu demissionarea, presupunendu-se cu securitate, cā in casulu unui resboiu acesti domni nu voru remanē la guvern. — Parerea, cā guvernulu de aici aprobeza procedur'a contelui Bismarck, ba cā ministrulu presiedinte alu Prussiei lucra mana in mana cu Franci'a, s'a latitu tare pana si prin cercurile diplomā-tice de aici.

RUSSIA. O scire electrica cu data Petruburgu 15. apr. contine urmatoriile: „Asta-di la 4 ore dupa amedia-di, candu, dupa finirea unei preambłari la gradina de vera, Imperatulu vōl sē se sue in trasura, unu ne-cunoscutu puscā cu pistolulu asupr'a Maiest. sale. Imperatulu remase nevate matu. Vinovatulu e prinsu. Instructiunea s'a inceputu.“

VARIETATI.

* * * Metropolitulu Siagun'a petrece acū de 5 dile in Pest'a.

* * * *Tramisu.* „Zukunft“ diurnulu pentru interese slave si romane, aduce corespondiinte regulate de la diet'a Ungariei, d'in condeiulu unui publicistu, care stā apropē de deputatii slavi si romani. Pretiulu de prenumeratiune pre 1/4 de anu 3 fl. 50 cr. pre luna 1 fl. 30 cr.

* * * (Albi'a) despre care s'a totu vorbitu de siepte ani incoce au aparutu in fine. Zelosii romani DD. Frati Mocioniani infintiara, precum se dice in programu, unu diurnalu generalu a carui misiune ar fi de a tratā o politica mai inalta. Redactorulu e D. Giorgiu Popu (juristu absolutu) carele ca colu-eratoriu la „Concordia“ dede dovedi de frumosa capacitate si in decursu de trei ani si-au insusitu si necesari'a rutina pentru chiamarea sa. Edatoriulu e unu fiu alu Bucovinei, D. Vasile Grigorovicia, asēmene juristu absolutu si doctorandū, indiestratu cu frumose insusiri spiretuali si sentiminte curatu romane. Precum or ce ivire noua pre campulu literaturii nōstre, asiē salutāmu si acestu nouu diurnalu si dorimu juniorulu colegi sucesulu celu mai bunu: ēra Dloru intemeiatori li oftāmu ca sē pota ave bucuria sufletesca dreptu repetiure pentru sacrificiile materiali, cā-ee intru adeveru a da publiculu unu diurnalu ce are sē esa de trei ori (de si numai candu o cola candu jumate, precum se dice in fruntea „Albinei“) dar in formatu mare ca si alu „Concordiei“ numai pentru 7 fl. pre anu si 4 fl. pre 6 lune, fāra de sacrificie materiali nu se pote, — celu putienu pana atunci pana candu ni-se va mai immulti numerulu Zelosiloru intielegintiei nōstre si pana nu va scadē numerulu inea totu marisioru alu nepasatoriloru. — Diurnalele straine, luandu actu despre acesta noua aparitiune diurnalistica, observara cā programulu „Albinei“ ar fi conceputu in termini forte vagi; noi inse credemu cā ele, pre-tindiendu programu determinatu cu mai multa precisiune au datu numai expresiune acceptariiloru sale celoru esagerate decāte ori vedu in fruntea unei intre-prinderi nume precum e si alu preastimatei familie romane de sub cestiune. Noi romanii nu pūnemu mare pretiu la promisiuni ci la impliniri loru.

* * * *Ni se scrie d'in Sira'a cott. Aradu.* In marti'a dupa S. Pasce ser'a venindu Cresticiu d. Iovu (barbatu rom. zelosu, cunoscutu on. publ. si d'in colo-nale acestui diurnu) dela d. Moldovanu notariulu com. cātra casa, candu se deschida usi'a curtei, se intemplā un'a d'in scenele cele mai inforatorie. De dupa unu fragariu grōsu ce e chiaru in strada, unu individu ne cunoscutu vine rāpede cātra densulu si o Ddieule! descarca unu revolveru in man'a si peptulu lui. Nefericitul tipā de usturimea glontului si avu inca putere a fugi in pravali'a vecina, cerendu ajutoriu a merge la loasulu sēu, unde storsu de totu de poteri jace acuma, nici viu nici mortu; fura adusi medeci, carii dau putiena sperantia de viētia. Inca fiindu cu minte sanetōsa facu testamentu si pre langa tote suferintiēle ce avu pentru natiune dragostea cātra acest'a nu-lu parasī neci in momintele d'in urma, cā-ci tota averea sa in intiesulu testamentulu, au lasat'o asociatiunei pentru cultur'a poporulu romanu d'in Aradu. (De alta parte suntemu informati d'in contra, cā ādeca Asociat. aradane n'a testatu nime c'a R.) Acestu barbatu zelosu alu natiunei nōstre de si-ar' potē recascagi viētia, inimele cele simitorie le-ar' implē de bucuria; ēra morte la le-va infasiurā in doliu amarū; nu ne re-mane alt'a a dice, fāra: Ddieu resplatesca fiesce carui dupa faptele sale. — Unu Sirianu.

* * * *Responsu.* Dlu I. Popoviciu, Lugosiu: Mai amintem odata, cā prenumeratiunea de sub intrebare se scotese de la nrulu, ce s'a tramesu, fiinducā cu nrū rechiamati nu numai acūm, dar inca neci candu s'a facutu acea prenumeratiune, nu mai poteam scrii.

* * * Proprietariu si editoriu: Sigismundu Popu. Redactoru respundietoriu: Alexandru Romanu.